

УДК 687(043.2):658.51-021.431

ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ОЩАДЛИВОГО ВИРОБНИЦТВА НА ШВЕЙНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ НА ПРИКЛАДІ ПрАТ «УЖГОРОДСЬКА ШВЕЙНА ФАБРИКА»

Н.І. БОКША, Т. І. ГУРЕЛА
Мукачівський державний університет

Українські швейні підприємства в умовах жорсткої конкуренції як на вітчизняному, так і глобальному ринку виробників швейної продукції знаходяться в постійному пошуку засобів забезпечення конкурентоспроможності і підвищення економічної ефективності виробництва. В останні роки в Україні значна кількість виробництв з метою оптимізації та підвищення продуктивності виробничого процесу впроваджує методологію LEAN, або «ощадливе виробництво» [1]. Філософія «ощадливого виробництва» - це концепція управління, яка ґрунтується на неухильному прагненні до усунення усіх видів втрат [2]. Особливо ефективно LEAN працює на промислових виробництвах, які характеризуються значними ресурсозатратами. Швейна галузь – матеріалота трудозатратна галузь, ефективність якої залежить від рівня віддачі саме матеріальних та трудових ресурсів. Прикладом впровадження оощадливого менеджменту у швейну галузь є ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика», м. Ужгород, Закарпатська обл., яка реалізує LEAN-технологію на власному виробництві.

Метою впровадження «ощадливого виробництва» на ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика» є створення максимально ефективної системи виробництва, яка б забезпечила мінімізацію втрат, підвищення використання ресурсів (технологічного обладнання, часу, виробничих площ, трудового потенціалу) та покращення якості швейної продукції. При цьому, найбільш вагомою перевагою даної методології є незначні інвестиції, що швидко окупаються в порівнянні з результатами, яких вдається досягти завдяки її впровадженню [3].

Серед основних втрат, що знижують ефективність виробничого процесу, на ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика» виділяють такі:

- дефектна продукція, яку потрібно переробити;
- час очікування: сировини (крою, пачки, фурнітури тощо), інформації (технічної документації, інструкцій, прийняття рішень), оснащення (обладнання, засобів малої механізації, комплектуючих тощо);
- зайве переміщення (пачок, деталей, напівфабрикатів, працівників);
- зайві рухи на робочому місці;
- трудомістка, нераціональна обробка;
- нехтування талантами працівників;
- надмірні запаси (крою, сировини, напівфабрикатів, фурнітури тощо);
- перевиробництво.

До інструментів «ощадливого виробництва» належать такі: *SMED* (швидке переналагодження); *Рока-йоке* («захист від помилок»); *Діаграма*

Spagetti (спосіб «графічного вимірювання процесу»); *TPM* (Total Productive Maintenance - загальний догляд за обладнанням); *Single-piece flow* (потік одиничних виробів); *Канбан* (візуальна система-реалізація принципу «точно в зазначений термін»); *Система 5S* (система організації робочого місця); *Кайдзен* (філософія, яка фокусується на безперервному вдосконаленні процесів виробництва, розробки, допоміжних процесів і управління).

Серед перерахованих вище інструментів Ужгородська швейна фабрика, з огляду на специфіку виробничого процесу, можливостей застосування та з врахуванням основних видів втрат, зосередилася на використанні таких засобів LEAN як Діаграма Спагетті, Канбан, Система 5S та Кайдзен. Так, завдяки впровадженню Системи 5S, яка передбачає реалізацію п'яти послідовних етапів, а саме сортування, впорядкування, утримування в чистоті, стандартизація та підтримка і покращення запровадженого, значно скоротився непродуктивний час працівників на робочих місцях. А впровадження принципів Кайдзен дало можливість працювати над створенням і покращенням корпоративної філософії швейної фабрики, забезпечило зростання вмотивованості працівників у виробничій діяльності шляхом їх залучення до удосконалення процесу виробництва тощо.

Отже, впровадження концепції «ощадливого виробництва» на прикладі ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика» дає можливість сказати, що дана методологія має позитивний результат на підвищення продуктивності виробничого процесу швейних підприємств. В той же час, на підприємстві зазначають, що перехід до «ощадливого виробництва» - справа далеко не проста, вимагає зміни філософії мислення кожного працівника і налагодження роботи всіх елементів виробничого процесу як єдиної цілісної системи.

Література

1. Використання методики ошадливого виробництва як спосіб оптимізації бізнесу. Режим доступу: <https://business.dii.gov.ua/cases/sistemizacia-biznes-procesiv/vikoristanna-metodiki-osadlivogo-virobnictva-ak-sposib-optimizacii-biznesu>
2. Кобилюх О. Я. Ошадливе виробництво як концепція оптимізації виробничого та управлінського процесів / О. Я. Кобилюх, Г. М. Мельник // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2012. – № 749: Логістика. – С. 43–49.
3. Герило В.М. Ошадливе виробництво як організаційно-економічний механізм підвищення ефективності діяльності підприємства. / В.М. Герило // Економіка і організація управління.– 2022.– №3 (47). – С.41-46.